

Sygn. akt II CSK 308/16

POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa Z. K.
przeciwko J. K.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 grudnia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 lipca 2015 r., sygn. akt I ACa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i przyznaje radcy prawnemu R. W. prowadzącemu Kancelarię
Prawną pod adresem ul. P., w P. od Skarbu Państwa Sądu
Apelacyjnego w (...) kwotę 7200 (siedem tysięcy dwieście)
złotych, powiększoną o należny podatek VAT, tytułem
nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Instytucja przedsądu, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Skarga kasacyjna służy od prawomocnego orzeczenia, ma ograniczony zasięg, a jej podstawowym celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i twórczy wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa.

W sprawie nie występuje żadna z przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., choć skarżąca powołała się na oczywistą zasadność skargi. Wskazała, że zaskarżone orzeczenie w sposób rażący narusza przepisy prawa materialnego tj. art. 898 § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię. Podniosła, że posłużenie się przez ustawodawcę w powołanym przepisie nieostrym pojęciem „rażącej niewdzięczności” powoduje, że każdy judykat Sądu Najwyższego ma wpływ na kształtowanie treści danej klauzuli generalnej.

Pomimo powołania się przez skarżącą na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, nie występuje ta przesłanka przyjęcia jej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Zaskarżone skargą kasacyjną orzeczenie oczywiście narusza prawo, gdy jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, albo zostało wydane w wyniku błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest w sposób pewny i niewątpliwy z góry widoczne dla prawnika, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2003 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100). W skardze nie zostały przytoczone wystarczające argumenty (wywód prawny) świadczące o kwalifikowanym naruszeniu prawa przez Sąd Apelacyjny.

Prawidłowo skonstruowana w sprawie podstawa faktyczna zaskarżonego wyroku wykluczała jego subsumpcję pod normę prawną zawartą w art. 898 § 1 k.c.

Poza tym należy wskazać, że potrzeba wykładni przepisów prawnych, na którą to błędną wykładnię art. 898 § 1 k.c. powołuje się skarżąca, jako przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może być rozumiana jako dążenie do zastąpienia klauzul generalnych przez opis sytuacji wyczerpujących te klauzule (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2011 r., I CSK 700/10, niepubl.). Ocena zastosowania przepisów zawierających klauzule generalne (zwroty niedookreślone) zależy od całokształtu występujących w sprawie okoliczności i dlatego nie może służyć do ogólnego ujęcia zagadnienia prawnego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 kwietnia 2002 r., I PK 558/02, OSNP 2004 Nr 16, poz. 283; z dnia 5 listopada 2008 r., III SK 22/08, OSNP 2009 nr 23-24, poz. 331 oraz z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 252/08, LEX nr 736733).

Pojęcie „rażącej niewdzięczności” było wielokrotnie przedmiotem wyjaśnienia w orzecznictwie. Podkreśla się w nim, że o istnieniu podstaw do odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności decydują w każdym wypadku konkretne okoliczności, rozważane na tle zwyczajów panujących w określonym środowisku społecznym (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna - z dnia 7 stycznia 1967 r., III CZP 32/66, OSNC 1968, Nr 12, poz. 199, oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2004 r., II CK 39/04, niepubl., z dnia 4 lutego 2005 r., I CK 571/04, niepubl. i z dnia 15 lutego 2012 r., I CSK 278/11, niepubl., a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2012 r., I CSK 284/11, OSP 2013, Nr 1, poz. 3). Do sądu *meriti* należy kwalifikowanie określonego stanu faktycznego jako „rażącej niewdzięczności”. Nie jest możliwa unifikacja tego pojęcia ani stworzenie jego uniwersalnej syntezy (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1998 r., II CKN 218/98, niepubl. i z dnia 22 marca 2001 r., V CKN 1599/00, "Prokuratura i Prawo" 2002, nr 5, wkładka, s. 40).

Z tych względów, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.) i orzekł o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

jw